

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

Valens imperator Basilium magnū in suam opinionem inducere nititur, sed
frustra. Capvt XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

SOZOMENI HISTOR.

De discordia inter Eusebium Casariensem episcopum & Basilium magnum, et quòd hinc fiduciam sumentes Ariani, Casariensium ecclesiã adorti, profligantur. CAPVT XV.

Valens autem, relicta Nicomedia, iter Antiochiã versus cepit. Quo quidem in itinere cum ad Cappadociam peruenisset, orthodoxos pro more suo gravibus afficere incommodis, & ecclesias eorum Arianis trade re laboravit. Quod se facile ex sententia perfecturum propterea sperabat, quòd inter Basilium & Eusebium, qui tum Casareensem gubernabat ecclesiam, ex dissensione quadam suscepta erant inimicitia. Quam etiam ob causam Basilium in Pontum secesserat, & ibi cum monachis sanctam & severam viuendi disciplinam excolentibus vnã vivebat. Populus autem, & maximè hi, qui & animi magnitudine præ cæteris & sapientia excelebant, cœperunt Eusebium suspectum habere, & velut causam, cur Basilium, vir ob piã vitam, & eloquẽtiam singularem ab omnibus pleno ore laudatus, inde fugerit, penitus deserere, & conuentus separatim agere constituerunt. At Basilium non alia de causa in monasteriis Ponti vitæ quietæ se dederat, quã uti ecclesia, quæ cæteroqui rebellione Arianorũ grauius exagitabatur, etiã sua causa aliquid damni acciperet. Itaque Basilium absentia, & odiũ populi aduersus Eusebiũ cõceptũ effecere, ut imperator, & episcopi, quos circa se habebat (semper enim versabatur cũ eo Ariani) multò maiore animorũ alacritate cõata perficere aggredierentur. Verũ res ipsis parũ successit ex sententiã. Nam Basilium, eorũ in Cappadociã aduentu nũtiato, relicto Ponto, sua sponte venit Casaream, reditque in gratiam cũ Eusebio, atque opportuno tempore sua doctrina ecclesiæ subsidio fuit. Valens igitur conatu depulsus, vnã cum episcopis inde re tum infecta decessit.

f. conata

Valens imperator Basilium magnum in suam opinionem inducere nititur, sed frustra.

CAPVT XVI.

At po-

AT postea in Cappadociam reuersus, Basiliū, Eusebio
iā mortuo, episcopum illius loci constitutū offendit.

Quē cum inde expellere aīo instituisset, ab incepto
desistere coactus est. Nam simul vt istud est aggressus, tra-
ditum est nocte sequenti eius coniugi graues terrores ob-
iectos esse, & Galatem filium, quē vnicum habebat, celeri
& acuro morbo oppressum interiisse. Vnde existimatū est
ab omnibus deum vindicem conatum contra Basiliū sus-
ceptorum, filium, quō parentes affligeret, ē medio sustu-
lisse. Idē quoq; Valens ipse suspicatus est: eoq; filio iam
extincto, ei molestiam exhibere destitit. Atque idem, dum
superstes erat filius, & morbo vexatus erat, statim moritu-
rus, misit ad illum nuntium oratum, vti pro eo ægroto pre-
cicaretur. Porro autem vbi imperator venit Cæsaream, præ-
fectus, accersito Basilio, iubet opinioni imperatoris se ad-
dicere. Cui contradicenti, mortem minatur. Basiliū, tum
dixisse ferunt, se illud facturum maximi, & summo bene-
ficii loco habiturum, si quā primū ex corporis vinculis
eximeretur. Vbi verō præfectus iusserat, vt tum eo die,
tum nocte sequenti consilium caperet, & ne inconsyde-
ratē se in apertum coniceret periculum, sed postridie eius
diei adesset denuo, suamq; sententiā declararet, mihi, in-
quit, consilio non est opus. Nam idem, qui iam sum, cras
etiā futurus sum. Cū enim sim creatura, non queo animum
inducere, vt vel mei similem adorē, deumq; confitear, vel
tibi & imperatori me in religione socium adiungam. Ete-
nim quanquam estis viri cum primis illustres, & non exi-
guæ orbis terrarum parti imperatis, non tamen propterea
vestræ voluntati, cum sitis homines, obsequi oportet, & si
dem in Deum negligere, quam nunquam vel publicatione
bonorum, vel exilio, vel morte denique multatus, prodi-
turus sum. Siquidem horum nihil me excruciare poterit.
Etenim opes nō habeo, præterquā vestem lacerā, & paucos
libros: sicq; terram incolō, quasi semper ex ea migraturus.
Corpus autem præ imbecillitate, vna sola plaga accepta, &
sensum doloris, & tormenta superabit. Quæ cum liberē
Basilius & audacter dixisset, præfectus eius admiratus vir-
tutem, imperatori renuntiat. Ille, cum natalis dies festus
Christi iam celebraretur, cum principibus viris & stipato-
ribus

SOZOMENI HISTOR.

ribus ad ecclesiam accedens, múnera Sacrae mentis obtulit, venit cum Basilio in colloquium, & cum tum ob sapientiam tum quòd tanto cum ornatu, tamque decenter sacerdote fungeretur, conuentusque ageret, laudauit: Sed tamen haud diu post, aduersariorum calumnia inductus, iussit eum in exilium ire: noxque iam aduenerat, qua istud perficere constituit. At ex improviso febris occupatus est filius eius, indeque in morbum repentinum & periculosum coniectus. Pater igitur filium adhuc uiuentem lugens, se humi prosternit. Cumque animo dubio esset & perplexo, laboraretque omnibus modis vitae filij consulere, facit potestatem suis familiaribus, ut Basiliũ accersant, uti filium decumbentẽ inuisat. Nam quẽ nuper cõtumelia affecerat, ei præ pudore veritus est ipse per se istud imperare. Simul ut aduenit Basilius, fit puero morbus remissior: adeo ut multi tum affirmarent, quòd puer non interisset, nisi imperator Arianos pro puero vnã cum Basilio precaturos vocasset. Fama est præterea præfectum in morbum eodẽ tempore etiam incidisse: sed cum supplicem à Basilio petiuisset, ut pro se oraret, conualuisse. At ista fortasse, dum in Basilio considerantur, non tantum habere videbuntur admirationis, præsertim cum esset, vir & ipsa viuendi disciplina sanctissimus, & propter doctrinæ præstantiam summè ab omnibus prædicatus.

De Basilij & Gregorij Theologi societate, qui cum summa vtrique doctrina claruissent, Niceni concilij decreta strenuè propugnabant.

CAPVT XVII.

Eodem tempore vixere & iste Basilius, & Gregorius, parique virtutis studio accensi, magna nominis celebritate fuere. Nam ambo, cum adhuc adolescẽtes essent, Himerio & Proaresio sophistis id tẽporis facillè præstantissimis se in disciplinã Athenis tradebant: postea autẽ Antiochiæ Libanio Syro. Tandem & sophistarum arte, & dictione causarum neglecta, se piæ viuendi rationi, quã lex præscribit ecclesiæ, se dedebant. Per tẽ autem, cum aliquamdiu in disciplinis philosophorũ Gentiliũ versati fuissent